

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprej«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din,
za inozemstvo 30 Din.

Oglasi: prostor 1×87 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., šte. 39.
Četrtkova številka »Napreja«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 48 Din, — mesečno 4 Din.

Škoda bi bilo iti mimo!

„Pravica“, glasilo „krščanskega delovnega ljudstva“, se je v svoji predzadnji [38.] številki zapela v oster dvoboj z mariborskim „Glasnikom presvatega Srca Jezusovega“. In pri tem se je spozabila do take odkritosrčnosti glede slovenskega klerikalizma, da bi bilo škoda, če bi pustili stvar mirno ležati. Je res zanimivo, kako sodijo o sebi in o sebi enakih ljudje, ki baje nadaljujejo delo svojega velikega učitelja dr. Janeza Evangelista Kreka. Dalje obstaja nevarnost, da „Pravica“ ne bo nikoli več tako odkritosrčno govorila, že zato, ker sama pravi, da ji ni všeč opozarjati javnost na nasprotstva, ki se grizejo v njenih lastnih vrstah. Pa še iz drugih vzrokov. In potem je tudi zelo poučno, zasledovati klerikalne odkritosrčnosti do dna.

Ves spor tiči v tem: „Glasnik“ že dolgo časa nastopa proti krščanskemu socializmu, ker vidi v njem veliko nevarnost za versko življenje, z drugimi besedami [za one, ki še ne poznajo bistva tega življenja]: „Glasnik“ se boji, da bi obvladanje katoliško mislečega ljudstva ne prešlo iz krempljev cerkvenih maziljencev tudi laikom v roke, katoliškim poglavarjem, ki nimajo kolarja in črne suknje do pet. „Glasnik“ je pač glasnik ogromne večine klerikalnega življa na Slovenskem, tistega, ki se upira vsakemu napredku zato, ker ga nima zabeleženega med dogmami, je glasnik tistih pastirjev, ki vidijo v današnjem peklenskem in brezbožnem redu božji red, ki se jim usta slinijo same ljubezni do bližnjega, pa so med svetovno vojno vseeno kot prvi nositelji vladajoče nemorale blagoslavljali orožje, s katerim naj bi se bližnji iz same ljubezni med seboj klali, kakor se koljejo pijani pretepači med seboj.

„Pravica“ pa je glasilo neke sorte ljudi, ki se sami nazivajo „krščanske boljševice“ in mečejo torej mreže svoje ljubezni predvsem za proletariatom, češ, da ga hočejo rešiti vsakega izkoriščevalnega jarma. Ti „Pravičarji“ hočejo, da bi ne bili samo cerkveni dostojanstveniki in bogoljubni delodajalci siti, temveč tudi oni pač — laiki. Nočemo reči, da so med njimi sami koritarji, taki koritarji, ki si ne želijo, da bi živel ves svet z duhovniki vred le od dela in poštenja lastnih rok. A njih greh je ta, da upajo odrešiti človeštvo v takem krogu, v imenu take vere, ki izključuje že od začetka vsako odrešenje človeštva na temelju enake pravice za vse in na temelju pameti. V imenu te svoje zmote so potem prisiljeni, večji del svojega življenja tuliti z volkovi, igrati diplomacijo, po domače: lagati, ali pa molčati. Ker če eno zinejo, jih staroklerikalna klika čisto preprosto postavi na cesto — saj ima vendar glavno orožje v svojih rokah: finance in ljudsko neumnost. Tako jih je na pr. že pred letom enkrat vrgla na cesto, ko so se v svojem „Novem času“ preveč „postavili“. In kam jih nazadnje vede njih socializem, za to smo pred dvema letoma imeli drug primer, ko so morali na isti način nenadoma ustaviti „Večerni list“, ker se je javnosti zavoljo svoje nemorale in lažljivosti prignusil. Torej same batine od obeh strani: enkrat od zunaj, drugič od znotraj iz lastnih vrst.

Sedaj se skušajo v „Pravici“ zopet upirati. Naj nas hudič vzame, če se jim ne bo zopet pripetilo, da bodo poggnani skozi lastna vrata!

Pa da pridemo dalje! „Pravica“ bere naslednje levite lastnim ljudem okrog „Glasnika“ [pri tem še to pripominjamo, da je naše, kar stoji v oklepajih]:

„In če verska vnema ponehuje,“ pravi, „ali je temu kriv krščanski socializem, ali je temu kriv brezmejni pohlep po bogastvu? Recimo, da smo tudi mi krivi. Ali pa smo krivi samo mi? Čemu urednik „Glasnika“ niti v eni sami številki še ni napadel s tako vnemo bogatinstva, kapitalizma, izkoriščevanja? Kako, da še ni nikoli [bogatinom] priporočal, naj svoj dobiček pravično dele z delavci? Kako, da mora breme krščanske odpovedi vsega in nauka o ničevosti gmotnih dobrin nositi samo delavec, gospodar pa ne?“

To je hud poper za cerkvene gospodarje, ki tako radi žonglirajo z nekim slabo umevanim naukom,

da mora biti kristjan skromen v svojih zahtevah, ker je to življenje itak ničvredno. Tako radi imajo ta nauk, da ga pridigujejo ob vsaki priliki, škoda samo ta, da vedno le tam, kjer ljudje itak nič nimajo razen nekaj nezabeljenih žgancev za kosilo, par raztrganih cap na telesu in si zato ne želijo nič drugega, nego da bi bilo samo še nekaj več enake pravice za vse na svetu. Pa tistega nauka duhovniki ne nanašajo nase — le pogledite, kako zdravi in mastni izgledajo po navadi! Izrabljajo ga pač za to, da dajejo ž njim izkoriščevalcem pravico izkoriščati!

Pa še nekaj drugega je v tem, kar smo navedli iz „Pravice“. To namreč, da si gospodje, ki vodijo krščansko delovno ljudstvo, prav nič jasno ne predstavljajo temeljnih socialističnih načel, ko pa vidijo rešitev le v neki milosrčni delitvi, to je v tem, da bi smeli lenuhi-bogatini živeti na račun delavnih ljudi, seveda pod pogojem, da bi tem iz same krščanske pravičnosti nekaj „darovali“ od tega, kar je itak njihovo, namreč od delavnih ljudi! Da, da gospodje ne vedo, da za socializem dobiček ni tako važno vprašanje kakor to, da se z ureditvijo dela dobički sploh onemogočijo! Tako skrajno materialistično, v slabem pomenu besede, razlagajo take stvari ljudje, ki temeljijo po lastnih izjavah na čisto idealističnih programih! O tem, da naj pride človeštvo potom dela do duševnega osvobojenja, kar je temeljna zahteva socializma, o tem ne vedo Mesije pri „Pravici“ niti ene mislice! Logična reč pri ljudeh, ki samo kopirajo, a še to slabo, v zunanostih. „Pravica“ sicer pravi na nekem mestu, da smatrajo krščanski socialci „kapitalizem kot vlečenje nezaslužene dobička iz tujega dela“, pa bi ne bila „Pravica“, če bi takoj zraven ne priteknila, da „je to vprašanje še odprt problem“, ki se ga ne bodo krščanski socialci odpovedali dotlej, „dokler ne izreče merodajna učeniška oblast cerkve svojo zadnjo besedo“. Prvič je v tem stavku strahotna slovensčina. Drugič pa tiči za njim velikansko zavijanje ali pa nevednost. Najbrž oboje. Kaj pa, če bi mi rekli gospodom, da ni merodajno, kar pravijo cerkveni pismouki, temveč, da se jim je držati edino naukov, ki stoji zapisani v evangeliju, če že ne marajo odločiti se po svoji vesti in pameti? In v evangeliju je vse polno stavkov, s katerimi prekolne Kristus v večni jok in škripanje z zobmi vse, ki zatirajo uboge in sirote, in one, ki si gromadijo na tujih žuljih svoje imetje. To bi moralo biti zanje merodajno, pa čeprav bi pismouki drugače učili. Saj tudi v resnici drugače učijo. Zakaj ne vstanejo na temelju evangelija kot možje in žnjim pobijejo do mozga segnite in korumpirane naslednike Kristusovega nauka? Seveda, materialna odvisnost in nepošteni nameni jim to branjajo, sicer bi se ne skrivali za bodoče izreke merodajnih oblasti, ki so v preteklosti že več nego preveč prekršile Nauk. Vzamemo samo iz najnovejše cerkvene zgodovine dva slučaja: prvi je slučaj nezmojljivca Leva XIII., ki je v neki svoji encikliki [papeški poslanici] označil kot pregreho zoper „božji red“ vsako organizirano stremljenje po odpravi sedanjih družabnih zločinov; drugi je slučaj pred kratkim umrlega papeža Benedikta XV., ki je isto ponovil še enkrat v znanem Motu proprio. Sedanji nezmojljivec pa je še letos obsodil ne samo socialistična stremljenja v splošnem, temveč tudi krščansko socialistična stremljenja posebe. Ne moremo si misliti, da bi ti fakti gospodom „Pravičarjem“ ne bili znani, saj se za take stvari še bolj zanimajo nego mi. Zakaj potem odlašajo z očitno izjavo, bodisi da so proti Kristovim naukom, bodisi proti nesramni izrabi Kristusovega imena po maziljenih pastirjih katoliške črede? To odlašanje nam je ravno porok, da tičijo za njihovimi stremljenji prav nemožate, nič socialistične, a zelo umazane nakane.

Tako smo nekaj malega citirali iz „Pravice“, ko je bila enkrat „odkritosrčna“, pa že se je nabralo komentarja njenih laži za cel članek. In koliko nam ga ostane še v zalogi! Za danes naj ljudje premlejo to malo. Govorili pa bomo še.

Širite »Naprej« in »Ljudski glas«!

Herkul na razpotju.

V grškem bajeslovju je poleg drugih bajk tudi ena o grškem heroju (polbog) Herkulu, ko je šel prvič v svet. Zadel je na križpotje in obstal, samega sebe vprašujoč, naj krene na levo ali desno. Nenadoma sta ga obstopili dve ženi Bridkost in Naslada. Dolgo se mu je nastavljala širokoustna in nališpana Naslada, da bi ga odvedla s sabo v gotovo propast. Bridkost pa je stala nemo ob strani in le z migljaji opominjala Herkula, da je njegova prava življenska pot le z njo ob strani.

Herkul se je odločil izbrati za spremljevalko Bridkost. Dobro je vedel, da je človeško življenje en sam boj med resnico in lažjo; med boleščjo in trpljenjem se vije strma steza do resnice, med sladkostmi in burkami vodi gladka cesta v pogibelj: k oglušenju človekove vesti.

Proletariat je prišel danes na razpotje, kakor Herkul v grški bajki. To križišče dveh stez posebno jasno občuti proletariat v Jugoslaviji, občutijo ga pravzaprav vsi oni maloštevilni zavedni, ki z vsemi silami delujejo za blagor svojih še nezavednih sotrpinov. Njim je vsako trpljenje v čim večje zadoščenje, da so si izbrali za spremljevalko po razdrapanih življenskih stezah bridkost namesto naslade in v tem svojem položaju se prav zadovoljivo počutijo.

Vendar si marsikdo teh zavednih prostovoljno izbere naslado, ker ga k temu napoti kakršnakoli strast: bodisi nagnjenje do tega ali onega razvedrila, da, celo do umetnosti. Tudi to zadnje je strast, sama na sebi sicer neškodljiva, v kolikor je to nagnjenje do čiste, realne umetnosti, katere pa nikdar ne najdeš v vrtincu sedanjega družabnega reda.

Kapitalizem ne pozna umetnosti, on zlorablja njeno ime samo za propagando svojih živalskih nagnjenj in za mogoče ohranjenje svojega nagnitega življenja. Kapitalizem čuti, da se mu bliža konec, zato se v svoji zadnji borbi poslužuje nežnih izražanj, ki pa so v resnici najdivješe tuljenje poginajoče hiene. Kapitalizem ustanavlja razna kulturna društva: dramatska, telovadna, pevka itd., vse to ne iz ljubezni in nagnjenja do človeku koristnih posledic: izobrazbe, duševne milobe i. dr., ki iz vsega tega izvirajo, kakor zato, da osvoji beboce za svojo družbo, posebno v krajih, kjer proletariat nima takšnih društev na razpolago.

Velikansko je število krajev, v katerih ima patent na družabnem življu samo buržoazija, delavstvo je ali nezavedno ali pa ga je premalo, da bi se ustavilo navalu kapitalistične korupcije, ki se veča v razmerju, v kakršnem se množe števila meščanskih društev in njihovih članov.

Tudi proletarci so več ali manj nagnjeni k enemu izmed takšnih razvedril: eni ljubijo dramtiko, drugi glasbo, tretji to, četrti ono itd. in so vsi potrfti, če jim to ali ono nedostaja. Če pridejo slučajno v kraj, kjer je proletarski življ. mrtev, kjer ni duha ne sluha o „Svobodi“, delavskih telovadnih enotah, delavskih pevskih in glasbenih društvih i. dr., je njihov organizem v slabem razpoloženju, otožnost se jih polasča in torej ni čuda, če jih izvabi kakšen frakar v buržujska društva. Tolažijo se z mislijo, da je ta ali ona stvar koristna, da njihov organizem za svoje zdravje vsega tega potrebuje, da ni nevarno ali breznačelno, če radi pridobitja na zdravju ali izobrazbi gredo v meščansko družbo, obveznosti itak ne bodo imeli itd., z vsem tem se tolažijo in ne pomislijo, da je vsaka izobrazba frakarjem le vaba, da spravijo čim več ljudi okrog sebe in se potem na račun omejenjših in naivnih skupno s korumpiranimi sovstniki kratkočasijo. Kaj je takšnemu breznačajnežu do umetnosti ali kulture? Niti toliko ne, ba bi se v mislih sramoval, ker vse to v svoji nenasitnosti zlorablja.

Dve poti sta, ki ju vidi proletariat pred seboj: pot naslade, na kateri človek ne pozna strpnosti, na kateri mora imeti vsega, česar si požel, četudi ga to velja zatajitev lastnega prepričanja, vse gre v „dobre ali celo najboljše namene“!

Druga pot je pot bridkosti, kjer mora človek venomer prenašati kakšno bridkost, katera pa se

omilja, čim bolj se daljša njeno trajanje in čim strpljivejša jo prenašaš.

Ne udajaj se pod bremenom trpljenja, temveč stremi, da to trpljenje čim prej premagaš in ga strmoglaviš ne samo raz sebe, temveč tudi raz svojega bližnjega! Tudi v tem pogledu, proletarci, nas čaka boj — neizprosni in bolesten, ki zahteva najprej temeljite reforme nas samih, naše najodločnejše volje! Na delo torej! — **Reformator.**

Naročnikom. Današnji številki prilagamo položnico. Vse naročnike prosimo naj pošljejo naročnino čimprej. Naročnina „Napreja“ za oktober velja tudi 5 Din. Tudi naročniki „Ljudskega glasu“ naj se kmalu poslužijo položnice in naj pošljejo naročnino. — **Uprava.**

Kako dolgo še bodo smatrali delavstvo za zabito?

Gospod Uratnik je idealist. Ne samo v politiki, kjer priznava božjo milost samo nekaterim izvoljencem, „navadnim“ delavcem jo pa odreka, ampak tudi v kulturnih, predvsem pa v gospodarskih vprašanjih. Kakor je v politiki po njegovem idealističnem prepričanju vsak norec, kdor se ravna po svojem razumu brez vere v božje razodetje, tako je v kulturnih vprašanjih pripravljen dovoliti svobodno mišljenje samo višjim gospodom, „navadni“ delavci morajo pa brezpogojno verovati v verske čenče, ker bi se drugače med seboj poklali, take je tudi v gospodarskih vprašanjih popolnoma prevzet od liberalizma, ki uči, da smeš goljufati kolikor ti drago, samo če najdeš norce, ki se goljufati dajo, in ti norci so vsi „navadni“ delavci. Toda v nekaterih točkah gre pa g. Uratnik še nad liberalizem. Ta je namreč nasprotnik združništva, ker se ga boji — g. Uratnik je pa prijatelj združništva, ker upa s pomočjo združništva hitreje priti k cilju. Ta razloček se lahko razloži, če se spomnimo, da je g. Uratnik kot idealist prepričan, da so le izvoljenci deležni božjega daru, pameti, „navadni“ združniki pa ne, in da bo torej združništvo služilo le izvoljencem, navadne združnike pa bo upoštevalo samo kot gradbeni material, na katerem si posamezniki zidajo svoje idealne stavbe. Liberalizem se je združništva bal, ker je bil liberalen tudi kulturno, to je, ker je priznaval tudi kulturno svobodo, ker je bil svobodomiseln in se je držal načela, da bo postal zmožen samostojnega, svobodnega mišljenja vsak, kdor se bo potrudil samostojno misliti. Ker so liberalci verjeli v svobodo misli, so bili proti združništvu iz gospodarskih razlogov, iz koristilstva, češ, združniki bodo spoznali in se ne bodo dali več goljufati. Uratnik je pa za združništvo, ker ne veruje, da bi bili združniki zmožni spoznanja, in se zato združug ne boji. Tudi klerikalci se jih iz istih vzrokov ne boje, prav veliko združništva imajo, ampak tudi pri njih vladajo samo pastirji, ovčice pa se dajejo samo striči; tudi tam velja načelo, da naj odločujejo samo tisti, „ki so se česa naučili“, izpričevala o tem pa dajejo samo papeži in škofje.

Da je Uratnikov idealizem zelo podoben klerikalizmu, smo že večkrat pokazali. Zdaj moramo pa še malo globlje poseči v to zadevo in pokazati g. Uratnika v vsej njegovi enakosti s tistimi cerkvenimi prelati, ki jih tudi božja milost tako razsvetljuje, da vedo, kako je treba plačevati hlapce in dekline, vinčarje in druge navadne ljudi, ki nimajo duše in mišlosti božje.

G. Uratnik je kot idealist izjavljal, da se nobena ideja ne sme ubiti z materialnimi sredstvi. Mi smo seveda vedeli, da je to v njegovih ustih samo fraza, saj smo se že l. 1920. morali boriti proti njegovim organizacijskim predlogom, po katerih je hotel socialistično stranko organizirati s pomočjo potovalnih agentov, ki bi prodajali blago in svoje odjemalce organizirali. Tudi je hotel, da bi bili vsi naročniki socialističnega tiska priznani za strankine člane. Še bolj smo se pa začudili, ko so nekateri koristolovci upravljali strankino last za delo proti stranki — g. U. pa je to smatral za idejo in ni dovolil, da stranka in njene institucije zahtevajo svojo last od takih odpadnikov nazaj. Ne samo, da tega ni dovolil, še nove podpore jim je dajal, da podkrepiti njih „idejo“. Pozneje se je pridružil tistim, ki niso bili ne za eno, ne za drugo strujo, ampak so čakali, katera bo zmaga, češ, podpirali ne bomo nobene, tista, ki ima življensko zmožnost v sebi, bo prodrla brez podpore. Niti časopisov ni treba plačevati! Kdor je idejno dober, se bo tudi gmotno vzdržal. Toda, kakor je to samo na sebi res, vendar pa se tak idejni boj ne more bojevati pod neenakimi gospodarskimi pogoji: Golouhovi so imeli v rokah tiskarno, kar pomeni že samo na sebi za časopis zelo veliko. Imeli so pa tudi druge ugodnosti, n. pr. prostore in še marsikaj drugega. „Naprej“ je imel dolgove in nič drugega. Oni so lahko izhajali brez naročnine, ta pa ne. Pri takem položaju odredi se prispevkom zato, da jih tudi „Naprej“ ne bo dobival, je idealno samo za g. Uratnika, ki je hotel pomagati onim na noge, „Naprej“ pa ubiti. Ker pa še to ni pomagalo, kajti njih agitacija ni izpreobrnila naših naročnikov in članov, so začeli izpodkopavati vero v zmago še vse drugače. Hujskali so proti nam tiskarno, v kateri se je „Naprej“ tiskal, nasprotno pa širili med delavstvom vesti, da smo od tiste tiskarne podkupljeni. Naše delavne ljudi so z demagogijo odjedali, ali pa so gospodarsko nanje vpli-

vali, tako, da niso mogli sodelovati; če so mogli, so jim sodelovanje tudi prepovedali. Končno so nas na zelo premeten način pregnali iz Ljubljane v Celje v skrbno nastavljeno past. Ker se nismo dali vanjo vjeti, ampak smo se, čeprav s težavo, a vendarle živi rešili, so uprizorili na nas strokovno gonjo s tem, da so strokovnim organizacijam obljubili Ljudsko tiskarno. Seveda jim tudi to ni uspelo, ker smo pravočasno razkrinkali njih načrte. Potem so tisti, ki so spravili to tiskarno iz proletarskih v kapitalistične roke, bili toliko predrzni, da so uprizorili kongres 12. avgusta, na katerem so hoteli zlorabljati željo delavstva po zedinjenju, da bi razbili našo organizacijo in prisilili naš tisk do molka. Tudi to jim je izpodletelo. Vsa umazana gonja, vse zahrbtno razširjene laži, vse jim ni nič pomagalo, ker naši člani vedo in vidijo, kaj je in kaj ni. Toda, ko smo se morali preseliti v Krško v majhno tiskarno, ki dnevnik ne more tiskati, dasi se je zavezala, smo se morali zadovoljiti s tednikom in to so porabili Uratnik, Korun, Golouh, Koren in drugi taki „socialisti“ enako kakor klerikalci in vsi buržujski sploh za dokaz „Naprejeve“ smrti in obenem tudi smrti naše stranke in so hoteli s tem in s slavnimi poročili o svojem „kongresu“ omajati naše organizacije, da bi začele trgovati z znamkami ali pa vsaj da bi se razšle. Vsi buržujski listi so pomagali proslavljati celjski kongres upravnih svetnikov Ljudske tiskarne in zraven so tudi povedali, da se je „zedinjenje“ posrečilo in da je „Naprejevcev“ konec — toda vse skupaj ni nič pomagalo, organizacije so ostale, obračunavajo nadalje in Uratnika strašno bode, da se ne sramujejo „Naprejeve“ javnosti, dočim prav nič ne hrepene, da bi jih Uratnikov tajnik objavljaj med Korunovimi Uratnikovci.

Torej „Napreja“ še ne bo konec? Na ta način se znabiti res še tudi v Konsumu izpremeni položaj. Potem bi bil konec vseh lepih načrtov, potem bi — o groza! — prišla morebiti še tudi bolniška blagajna na vrsto! Potem bi bilo pa že res vsega idealizma konec, potem bi morebiti to zabito delavstvo še o milijonih bolniške blagajne zahtevalo, naj se javno napiše, kje da so...

Na take idealistične vzdihne je potolažil Uratnika dr. Korun, ki je advokat in ve, kako se pomaga, da bo že enkrat definitivno konec te res neumne javnosti. Koren je v škripcih, ker je naredil s celjsko tiskarno tajno pogodbo za strankinim hrbtom, po kateri jamči on za plačilo tistih 50%, katere je v prvi, ne tajni pogodbi tiskarna kreditirala brez jamstva, dokler se ne prenese jamstvo postopoma iz ljubljanske tiskarne v celjsko. Ko je mislil, da je za puč že vse pripravljeno, je to svoje tajno jamstvo odpovedal in se javno postavil med nasprotnike „Napreja“. Če bi se bilo posrečilo „Naprej“ in stranko ubiti, bi bila malenkost poplačati tistih par tisočakov, toda zdaj, ko „Naprej“ še vedno javno piše, se pa ne izplača. Tu si je izmislil dr. Korun pomagati iz škripcev Uratniku in Korenu na ta način, da naprti Korenovo jamstvo Bernotu, ki je po njih mnenju lastnik „Napreja“. Bernot bo zaprt, ker ne bo mogel plačati, drugi se bodo ustrašili in „Napreja“ bo res konec. In Korunova brihtna glava je res vložila tožbo v Korenovem imenu... Uratnik, ki je tudi jurist, ima prav tako brihtno glavo in je v svojem idealizmu tudi prepričan, da bo to „dobro delo“ pomagalo zedinjenju vseh koruznikov zopet na noge, samo to ga malo moti, da „Naprej“ in Bernot vendarle ni eno in isto, dalje, da najbrž niti meščansko sodišče ne bo moglo obsoditi „Napreja“ za plačilo tistih dobrot, ki jih je brez njegove vednosti in proti njegovi volji storil Koren sebi in Korunu. Najbolj pa moti Uratnika to, da Bernotu najbrž ne bo lahko očitati, da ne plačuje svojih dolgov, narobe, znano mu je, da je n. pr. baš dr. Korun tak nemi dolжник in da je dolžan n. pr. baš Bernotu. Pa iz vsega tega si Uratnik nič ne dela, ve namreč, da je Bernot norec, ki si ne zna pomagati in bo vzel mirno nase grehe vsega sveta, če bi pa hotel vse to povedati v „svojem neumnem Napreju“, si bo s takimi „napadi na velezaslužne sodruge“ samo škodoval. Delavstvo smo namreč z idealno demagogijo že tako omehčali, da je sito bojev, da si želi miru in zedinjenja in da hoče s svojimi mesarji rajši složno hoditi v klavnico, nego pa da bi jih pustilo napadati...

Tako si mislijo naši socialistični juristi in imajo naše delavstvo res za tako zabito, da jim pojde mirno v klavnico...

Med nami so pa še tudi nekateri, ki se bodo na ta članek jezili, češ, zakaj ne piše tako o Gosarju in Žerjavu, zakaj baš o Uratniku in Korunu. Tem moramo povedati, da pišemo o Uratniku zato tako, ker je res, o Gosarju in Žerjavu in drugih nam pa tudi treba ni pisati, ti niso napoti zedinjenju delavstva, za tem delavstvo že davno več ne leta, Uratnik pa je tajnik „Strokovne komisije“...

Razno.

Nekateri naročniki si niso na jasnem, zakaj velja „Naprej“ ki izhaja zdaj sočasno z „Ljudskim glasom“, 5 Din, „Ljudski glas“ pa samo 4 Din. Tem naznanjamo da vodimo naročnike „Napreja“ posebej, ker bodo ti vsi takoj, ko začne „Naprej“ izhajati redno vsak dan dobili list. Zato razloček 1 Din. Vsak mora priznati, da v sedanjih časih mesečno 5 Din. ni veliko. Naročnino za „Ljudski glas“ pa pred novim letom ne moremo zvišati, neglede na to, da je „Ljudski glas“ namenjen res najbednejšemu delavnemu ljudstvu in je zato bil vedno cenejši. — **Uprava.**

Delnice Ljudske tiskarne. S. dr. Korun nas prosi za objavo sledečih vrst: Pred več kot pol leta so nekatere politične organizacije SSJ pri Bernotovem pokrajinskem tajništvu naročile nekaj delnic Ljudske tiskarne, ki so bile takrat pri g. F. na prodaj. Baje so dotične organizacije za te delnice pri Bernotovem pokrajinskem tajništvu tudi že nekaj vplačale. Bernotovo pokrajinsko tajništvo mi je takrat naročilo, naj skušam te delnice kupiti, kar sem tudi storil. Ko pa je bil kup sklenjen, mi ni Bernotovo pokrajinsko tajništvo izročilo nikakega denarja za plačilo kupljenih delnic, ki so tako ostale meni in sem jih moral iz svojega plačati. Sedaj pa razni sodrugi povprašujejo, zakaj ne dobijo njihove organizacije delnic, čeprav so jih plačale. Ta vprašanja naj se naslavljaajo na Bernotovo pokrajinsko tajništvo, ki ima tozadevni denar. V Ljubljani, 19. septembra 1923. Korun. — Uredništvo pristavlja k temu pismu, da bodo v kratkem času izdane delnice II. emisije Ljudske tiskarne, ki bodo vsakemu sodrugu in vsaki strankini organizaciji cenejše na prodaj, kakor pa so bile delnice, ki jih je s. Korun po naročilu takratnega pokrajinskega tajništva dražje kupil. Tozadevni razglas o izdaji delnic Ljudske tiskarne izide v eni prihodnjih številki „Socialista“. S tem se bo dala delavstvu in njegovim organizacijam možnost, da se udeležijo pri subskripciji delnic, ki jih je prevzela Socialistična tiskovna zadruga pri Ljudski tiskarni v varstvo delavskih interesov. Tako bo podan najboljši dokaz, da so vsi napadi na Socialistično tiskovno zadrugo brez vsake podlage in lansirani v javnost od ljudi, ki deloma ne vedo, kaj delajo, deloma pa naravnost nasprotno želijo, kakor pišejo in govore.

To čitamo v „Socialistu“ 27. sept. Na podla zavijanja dr. Koruna naj si najdejo sodrugi odgovor v naših člankih o Ljudski tiskarni. Novo pa je, da je tako predrzen, da hoče zdaj izvajljati še nadalj-ne delavske prihranke za svoje in svojih sosvetnikov interese. Ljudska tiskarna je delniška družba, tako kakor Blasnikova. Naši gospodje „socialisti“ so ustanavljali rajši kapitalistične delniške družbe nego zadruge. Lani 6. 8., ko smo pisali o Blasnikovih tiskarni podlistek: Amerikanska pomoč, smo napisali, da si je mislila prebrisana glava takole: „Pri delniški družbi bomo gospodarji, če imamo le dobro polovico delnic v rokah, drugo polovico imajo lahko nasprotniki, pa bodo vendar plesali, kakor bomo mi hoteli.“ Natanko tako si misli zdaj g. dr. Korun in njegovi tovariši, idealni Uratnik, dobrotljivi Koren itd., sami proletarci, „ki so se česa naučili“ — od T. Kristana namreč. Pa delavstvo hoče imeti v tiskarni tudi vpliv, ne samo svoje žulje, zato bo podpisovalo nove delnice šele takrat, ko bo imelo garancijo, da je večina njegova, ne pa v rokah kapitalistov. Naše delavstvo že ve, kakšen razloček je med socialistimi in Žerjavovimi demokrati, in razume, zakaj Korun ni dal nobene delnice iz rok, predno je na občnem zboru zvišal delniško glavnicco za 150%, zdaj pa, ko ima tiskarno v rokah, jih ponuja in hoče s tem ponujanjem še celo dokazati, da hoče delavstvu dobro. To ni samo vera v ljudsko neumnost, ampak tudi norčevanje, ki kaže, da se bo kmalu vozil s Kristanom v kraljevem avtomobilu.

Resnica ostane resnica in malomeščanstvo ostane malomeščanstvo. Vsi slabi dovtipi in še slabše bahaštvo ne bo moglo delavstvu zapreti oči. To odgovarjamo „Volksstimci“ na njene kisle šale zaradi uvodnika v zadnjem „Ljudskem glasu“. Nadaljnega odgovora pa si pojdite iskat med zavedno delavstvo. Če ste korajžni, stopite predenj in mu recite: „Naprejevci so poslali dva delavca na belgrajski kongres. Organizacije so ju izvolile, ki obračunavajo po tistem zloglasnem pravilniku, katerega mi nočemo izvrševati, čeprav smo ga na trboveljskem kongresu še sami sprejeli. Kongresu sta ta dva delavca smrdela in ju ni priznal. Mi boljši socialisti smo poslali enega advokata, enega pekovskega mojstra in enega višjega bolniškega blagajničarja; katere organizacije in po katerem pravilniku so jih poslale, ne maramo povedati. In pred temi našimi delavskimi delegati s skrivnostnimi organizacijami za seboj je padel kongres na kolena.“ — To izjavite pred delavci, če ste za kaj pozitivnega sploh sposobni. Nič več.

Kdor ve, kdaj je bil s. Bernot urednik klerikalnega „Mira“, naj to sporoči g. Korenu, pekovskemu mojstru v Celju, da bo ta lažje dokazal svojo laž.

Brezprimerno maščevanje poštne uprave nad družinskim očetom. Pod tem naslovom nam je neki prijatelj našega lista poslal naslednji dopis: „V Slov. Narodu“ z dne 25. sept. tl. sem bral, da je stalno vpokojen poštni uradnik Milan Detela. Ker mi je dolarska afera iz l. 1920, katero je Detela razkril, docela znana in vem, da ga radi tega neki ljudje zasledujejo, sem ga o vpokojitvi natančneje poprašal. Mož mi je pokazal odlok poštne direkcije za vpokojitev, katerega je sprejel šele dva dni po časopisni objavi. Tu mu poštno ravnateljstvo sporoča, da ga po § 80 še veljavne avstrijske pragmatike za stalno vpokoji, — pokojnino mu bodo pa po srbskem radikalnem zakonu šele potem nakazali, ko bo ministristvo rešilo njegovo posebno prošnjo, česar ne bo niti najmanj v pol leta. Med tem časom bo pa dobival neko bore podporo na račun neregulirane penzije, za katero pa mora tudi šele prositi in jo bo dobil tudi šele čez en mesec.

In s tem naj živi ta nesrečnež, ki se je pred 3 meseci že v drugič poročil in ima 2 nedoletna otroka? To, kar mu je sedanja žena prinesla, je po-

rabil za poravnanje svojega radi dolge bolezni prve žene nastalega dolga, ki se je s slabim gospodarstvom po njeni smrti še povečal. Štiri dni pred 1. oktobrom pa je dobil namesto prvooktobrske plače — dekret o vpokojitvi.

Neki znani krogi mu zdaj celó z najgršimi lažmi skušajo onemogočiti vstop v vsakršno privatno službo. Njegova eksistenca je ogrožena in vržen bo z družino vred na cesto. In to je plačilo zato, ker je z razkrinkanjem tistih dolarskih tatov državo in ubogo ljudstvo obvaroval pred veliko škodo. Njega so penzionirali — brez penzije — avanzirali so pa tisti, ki so z dolarskimi princi med službenimi urami popivali za ameriškemu delavstvu oropane dolarje, ki si jih je to krvavo prislužilo, kar je sodnijsko dokazano in znači, da so vsi ti še v službi, eden glavnih krivcev in pijavk, ki si je radi pijanosti v uradu nogo zlomil, je bil pa vrh vsega še odlikovan z redom sv. Save. Ali so morda predlog za odlikovanje utemeljevali za lažjo, da je on tiste tatvine razkril? Pri nas je vse mogoče. Neizbrisljivo je tudi, da je poštna direkcija s surovim postopanjem po operaciji Detelove prve žene zakrivila njeno smrt. Morda leži krivda v tem, ker je bila pokojnica Nemka in jo je poštna direkcija iz „čistega nacionalizma“ [šovinizma] preganjala. Radi njene nemške mentalitete tudi gg. poslanci — ne izvzemši takrat tudi lažisocialista dr. Koruna — niso zanjo hoteli prav nič storiti, da bi dobili krivci zaslužen plačilo. Mar je vsaka lumparija uradna tajnost, o kateri ne sme nihče ničesar zvedeti? Predsednik poštne zveze Karol Urbančič, ki igra v javnosti zelo klavrno ulogo je rekel Deteli še na dan časopisne objave, da ima njegov ugovor o vpokojitvi sedaj v rokah še poštno ministrstvo in da dr. Debelak ne bo nič nasprotoval, če ga ministrstvo ne bo vpokojilo. Rekel mu je še, da si on [Detela] domišlja, da ga preganjajo radi tega, ker je razkril dolarsko afero, kar pa bajé ni res, nasprotno so mu zato še celo hvaležni in so ga radi te svoje hvaležnosti vpokojili, ker je med kolegi nepriljubljen. Urbančič pa je zamolčal, da je dr. Debelak prepovedal poštanim uslužbencem z Detelo javno občeati in so ti to prepoved z malimi častnimi izjemami dosledno izvrševali — [stvar sem zvedel od Detele in je verodostojna!] Gospod Urbančič, kaj so torej vaše fraze, so hudobija ali neumnost? Za to oboje ne zaslužite predsedništva take močne organizacije kakor je poštna zveza.

K temu pripomnim še, da je k vpokojitvi mnogo zakrivil tudi bivši poslanec dr. Korun, ki je Detelo nad eno leto „tolazil“ — v resnici pa ni predložil od Detele mu izročene interpelacije na poštno ministrstvo, ki je bila docela stvarna in nikdar „osebna“, kar je izjavil dr. Korun. Pozneje je pa ta lepi „socialist“ izjavil, da je Detelove spise zgubil in da bi moral imeti poseben arhiv, če bi hotel vse takšne stvari ohraniti. Menda vendar za poslanca in advokata ni dovolj samo globok žep brez arhiva? Sicer homo pa še govorili o tem, kdo vse je zakrivil zadnji zločin: Detelovo vpokojitev in kdo prvega: smrt njegove žene. Značilno pri vsem tem je pa, da je dala poštna direkcija poštenu uradu, kjer je Detela služboval, pismen ukor, da morajo Detelo takoj po sprejemu — odloka o vpokojitvi [26. IX.] odstraniti iz urada.

Op. ur.: Milan Detela je tisti, o katerem je dr. Korun izjavil, da se bori za resnico in pravico in da bo radi tega propadel.

Sodrug Ferdinand Hanusch je v soboto na Dunaju umrl. Žnjam je izgubil nemško-avstrijski socializem enega svojih najslajnejših organizatorjev, človeka, ki je izšel iz bednih razmer — bil je sin revnega šlezjskega tkalca — ki se je pa iz lastne moči, z jekleno pridnostjo, v velikim znanjem in s svojo naravno dobroto priboril med prve ljudi svojega časa. Za njim žalujejo celo zagrizeni nasprotniki socialističnega gibanja in kaj šele mase avstrijskega organiziranega proletariata, ki mu je s svojim življenjem in delom kazal pot nezadržnega napredovanja! V dobi, ko je stal on na enem vodilnih mest mlade avstrijske republike, kot minister za socialno politiko, so se izvršile tiste reforme, radi katerih sme danes avstrijsko delavstvo s ponosom trditi, da je med vsemi še najbolj svobodno in najbližje uresničenju socialističnih ciljev. Morda bi danes še ne moglo tega trditi, če bi ne imelo o pravem času svojega Hanuscha na pravem mestu. Sodrug Hanusch je spisal tudi več knjig iz proletarskega življenja, ki se odlikujejo po svoji preprosti besedi in veliki resničnosti. Iz vsake strani ti veje naproti maksima njegovega delovanja: „Bodite dobri!“

Po zunanosti pozna že večina gospodinj te stenine „Pekate“. Odločno zavračajo vsake druge, ker so spoznale, da postrežejo z njimi najbolj svoji družini.

Iz stranke.

Naš pokrajinski kongres se bo moral vršiti najpozneje v februarju 1924, (§ 24. pravilnika). Sklican bo moral biti najpozneje tekom januarja (§ 44). Torej bodo zanj merodajni obračuni za december, november in oktober, če ne že za november, oktober in september (§ 26). Organizacije, ki obračunavajo z zamudami, opozarjamo, da je treba obračunavati mesečno, torej najpozneje tekom oktobra za september, tekom novembra za oktober itd. Ker je treba članarino plačevati naprej, je le olajšava za zamudnike, da jim ostanejo do konca meseca pravice zagotovljene — na koncu meseca je pa treba zaključiti in takoj na prvi odborovi seji obra-

čun podpisati in odposlati. Organizacije, ki hočejo odločevati na kongresu, naj se tega drže.

Tistim, ki se jeze na napade, ker bi radi, da bi socialistični tisk pisal samo prijetne stvari, tistim se ne bomo opravičevali zaradi današnjih „napadov“. Ko smo svojega časa pisali o gospodu Prepeluhu in je končno po celoletnem sodnem sporu kasacijsko sodišče dalo prav nam, smo mislili, da bodo z njim pač še občeali njegovi trgovski prijatelji, n. pr. g. Tone Kristan, Simon Kmetec itd., nikakor pa ne delavstvo! Motili smo se, g. Prepeluh ima še vedno čitatelje za svojega „Autonomista“, in zdaj vidimo celo, da je ta list pri srcu tudi našim kovinarjem. Osrednje društvo kovinarjev je namreč gospodar kleparske zadruga, ta zadruga pa se nič ne ženira oglašati v tem listu, in sicer z velikim inseratom, ne s kakšno majhno stvarco, ki se izgubi. Torej smo še premalo napadali, premalo jasno govorili, kovinarji še ne vedo, kako in kaj. Ali pa sploh ne vedo o tem inseratu in puste odločevati kar samega g. Ignaca Miheva, svojega nekdanjega tajnika, ki je postal zdaj predsednik kleparske zadruga po milosti božji (kako se piše ta bog? Ali jih je več?). — E, še bomo napadali, še, pa prav nič se ne bomo opravičevali!

Došli obračuni.

Za julij so ta teden obračunale:

Zadnji izkaz:	članov 823	Din 1390.40
20. Hrastnik II.	21	29.40
21. Sv. Peter pod sv. gorami	6	8.40
22. Črna [moška org.] članov	143	221.90
23. Črna [ženska org.]	68	95.20
Skupaj članov	1061	Din 1745.30

Za avgust so ta teden obračunale:

Zadnji izkaz:	članov 388	Din 637.85
14. Sv. Peter pod sv. gorami	5	7.—
15. Črna (moška org.)	145	224.70
16. Črna (ženska org.)	68	95.20
Skupaj članov	606	Din 964.75

Tiskovni sklad.

Zadnji izkaz	Din 12.488.—
Martin Umek, Globoko	4.—
Mizarski pomočnik v Celju	5.—
Štef. Lah, Celje	5.—
Iz Trbovelj: po 5 Din ss. Anton Alič, Mih. Sever in Franc Filač	15.—
po 12 Din: ss. Dominik Blatnik, Anton Pajer, Franc Lesicar, Franc Tencel, Ivan Breznik, Lovrenc Slak, Ivan Majcen, Franc Urbanja, Aleks Kuhar, Bartl Ajdovšek, Ludvik Kolenc, Ivan Jeretin, Franc Pintar, Ivan Teržan, Ivan Krušič, Vikt. Šviga, Franc Rinaldo, Anton Odlasek, Franc Marcel in Mih. Teržan	240.—
po 15 Din: Ivan Konec, Franc Pe-harc in Rudolf Guno,	45.—
Franc Saje, Trbovlje	2.—
Franc Novak,	1.—
Z. B. in J. J. neizrabljene dnevnice	35.—
Od 1. I. do 2. X. 1923 skupaj	12.840.—

Strokovno gibanje.

Stavbinska stroka.

V Litiji se je 30. avgusta ustanovila podružnica „Unije stavbinskih delavcev“. Na ustanovnem shodu je poročal s. Leskošek iz Celja. Podružnica se je v kratkem času tako razvila, da je do 20. XI. štela 130 članov, nakar se se je tamošnjemu podjetju predložila spomenica za zvišanje plač. Dne 25. 9. se je vršilo mezdno pogajanje s sledečim uspehom:

1. Plače: za polirje na normalno uro dela Din 11 — 13, za predelavce normalno uro dela od Din 8.50 — 10, za tesarje Din 7 — 8.50, za zidarje, ki so izučeni (kvalificirani) 6.50 — 8, za zidarje (neizučene) praktične 6.25 — 7.50, za težake in mladoletne delavce 3.50 — 5.50, za vajence 5 — 6 za ženske 3.50 — 4.50 Din.

2. Delovni čas se uvede v smislu spomenice: ne sme presegati v treh mesecih 624 ur. Preračunavanje se izvrši na ta način, da se štejejo tedni po 48 ur in mesec 208 ur. Več ko 10 ur v enem dnevu se ne sme delati.

3. Vsako nadurno delo se plača 50% višje od plač, ki so navedene pod točko 1. in od delovnih ur, ki znašajo več kakor 48 ur na teden odnosno 208 ur na mesec odnosno 624 ur na četrtletje (tri mesece).

4. Delo na strehah in pri kanalih se honorira s 25% poviškom.

5. Priznanje organizacije „Unije stavbinskih delavcev v Celju“, delavskih obratnih zaupnikov v smislu § 108 in vršitev njih dolžnosti po § 109 zakona o zaščiti delavcev.

6. Nove mezde stopijo v veljavo dne 28. 9. 1923.

7. Dodatno se sklene regulirati plače po indeksu (po vzoru steklarne v Hrastniku, ki ga pošlje „Unija“ podjetju), na kateri podlagi se bodo mezde spreminjale, kakor bodo po mestnem magistratu v Celju uradno potrjene izpremembe cen življenjskih potrebščin, če znaša razlika najmanj 10%.

„Unijo stavb. delavcev“ je zastopal tajnik Leskošek in zaupniki Weissbacher, Brajer ter Povše.

S to pogodbo lahko delavstvo stavbinske stroke uvidi, koliko mu je mogoče moralno in materialno doseči tam, kjer je složno. Unija v Celju se nadeja, da bo delavstvo povsod, na vsaki stav-

bi uvidelo potrebo združevanja in pojde delati samo tja, kjer bo obstajala pogodba. V podjetjih pa, katerim smo morali napovedati zaporo, naj nihče dela ne sprejme. S tem boste vi stavbinci, graditelji hiš in palač, pokazali, da ste solidarni in razredno zavedni delavci ter da niste voljni biti sužnji kapitalističnih špekulantov, kateri vam potom svoje kapitalistične organizacije skušajo odvzeti vse zakonite pravice. Opozarjamo pa že sedaj vse zidarje, tesarje in pomožne delavce te stroke v Sloveniji, da prijavijo svoj pristop k „Uniji stavbinskih delavcev“ v Celju, Vodnikova ulica šte. 3. Unija ima tudi svoj poseben oddelek za posredovanje dela po zakonu o zaščiti delavcev. Sodrugi, pravice si boste izposlovali le z organizacijo, zato naj velja klic. Vsi v organizacijo!

Štore pri Celju. Nekaj za gospoda inž. A. Dejaka, inspektorja oblastne inšpekcije dela v Mariboru. Dne 1. 8. 1923 je „Unija“ strok. org. šamotnih delavcev poslala tvrdki K. Pertinač spomenico, s katero je po nalagu delavstva zaprosila za primerno regulacijo plač. Tvrdka je na spomenico molčala, nakar jo je „Unija“ predložila Del. zbornici. Delavska zbornica je po zakonu razpisala za 22. avgusta pogajanje. Gospod Pertinač se pa kot jako socialen (?) človek vabilu ni odzval, temveč je telefonično izjavil, da se noče pogajati. S tem je seveda mislil [morda še misli], da je za njega stvar opravljena. Vlogo je poslala Del. zbornica oblastni inšpekciji dela v Maribor, da ista kot oblast razpiše pogajanje. Tukaj je prišla stvar do roba in se ustavila kakor voz na cesti ob deževnem vremenu. Minul je že mesec, a posredovanje se še ni izvršilo. Veliko hitreje delajo gospodje na okrajnem glavarstvu v Celju, kajti če zaprosi kakšen zvesti služabnik [kapitalistični hlapec] za dovoljenje veselice, ki bi naj imela namen delavce poleg drugega najbolj z alkoholom podivjati ali zmešati, Gospod Pertinač, ki ignorira organizacijo, v kateri je večina delavstva včlanjena, s tem, da niti ne odgovarja na vloge, se je osebno udeležil [morda kot protektor] alkoholne prireditve, ki jo je priredil neki gospod iz Pertinačeve tovarne, kateri pri delu samo gleda in pri tem gledanju več plače dobi kakor marsikateri drugi, ki se fizično muči. Spored te veselice je bil nadvse značilen: 1. Sv. maša; 2. godba; 3. pet sodčkov piva. Vsak udeležnik je dobil zastonj pivo od „dobrotnika Pertinača“. Sveta vojska nima nič govoriti, če se zastrupljanje vrši z alkoholom pod krinko sv. križa in blagoslova ter sv. maše. Vse to je dobro sredstvo za kapitaliste te ali one narodnosti, če jim gospodje duhovni od SLS blagoslov-ljajo razne backe, ki bi naj tvorili „avantgardo“ za poneumnjevanje proletariata v Sloveniji.

Tako, sodrugi in delavci v šamotni tovarni, sedaj veste, kje tiči krivda, da se mezdno pogajanje še ni vršilo. Okrajnemu glavarstvu v Celju svetujemo, da prihodnjič ne podeljuje pravice prirejanja veselice ob času, ko delavstvo strada. Gospoda obrtnega nadzornika pa prosimo, da si našo dolino solz čimprej ogleda. — Eden, ki trezno gleda.

Odbor „Svobode“ Šoštanj je izključil iz svoje srede bivšega s. Rud. Schmauca, ker je v plijanem stanju nesramno blatil ime društva in njene člane. Za zahvalo se bo vse delavstvo šoštanjskega okraja izogibalo njegove gostilne. Tako tudi sploh vseh tistih gostilničarjev in trgovcev, ki delajo proti našim delavskim društvom in proti delavskim interesom. — Odbor.

Kako se boje organizacij! V Štorah je imel v nedeljo g. Koren vse pripravljeno, da ne bi prišlo do razčiščenja. Predsednika Žoharja je imel na vrvi, ker je strahopeten nastavljenec konsuma, glavnega zaupnika, starega sivolasega Poteša, je pa pridobil s svojo hvalisano požrtvovalnostjo in dobrotljivostjo, posebno pa s svojimi lažmi o zavedenih sodrugih, najbolj pa o pokr. tajniku Bernotu, o katerem raztroša celo vesti, da je bil nekdanji urednik klerikalnega „Mira“. S tema v zvezi je upal voditi občni zbor tako gladko, da drugi niti do besede ne pridejo in da bo vsaj Štoranska organizacija sklenila obračunavati upravnim svetnikom Ljudske tiskarne. Pa se je zmotil! Poteš je dobil absolutorij samo za red v knjigah, obsodbo pa za samolastno kršenje pravilnika ker je že enkrat tja obračunal. Ko se je to pokazalo, je Koren pozabil na „zedinjenje proletariata“ in še posebe na organizacijsko zedinjenje in se pokazal v pravi luči: predsednik je predčasno zaključil zborovanje in vsi trije so odšli iz dvorane, da tako prav jasno dokažejo našo trditve, da so za organizacije samo takrat, če plešejo te organizacije po njihovi godbi. — Tako se je razbila kar polovica dr. Korunovih trdnjav, kajti samo dve je imel, obe pod poveljstvom Korena: Celje in Štore. Delavstvo v Štorah izjavlja, da bo brez Žoharja lažje vodilo organizacijo, Poteš bo pa še morebiti kdaj spoznal, kako se je dal dobremu srcu zapeljati na slaba pota, in jih bo zopet zapustil.

„Jdejni boj“ naših neosebni nasprotnikov.

Pod naslovom „Odbit napad na Rdečo dolino“ so se „Leški premogari“ obregnili v „Enakosti“ z dne 3. avgusta ob mojo malenkost. Ugotavljam pa takoj v začetku, da dopi: ni izšel izpod peresa kakšnega premogarja, ker ti so davno prepošteni in prepametni, da bi pisali takšne oslarije. Ker dotičnemu „premogarju“, dopisniku „Enakosti“, ki je ali po stavki povsaj paznik ali pa moj stanovski kolega, ni bilo mogoče ovreči dejstev v poročilu o odbitem napadu na Rdečo dolino, se je mislil osvetiti z bruhanjem

prav takšnih odpadkov, kakršne je produciralo tisto kljuse. Rozinanta, s katero se on baje prav dobro pozna in je z njo „per Du“, da je tako dobro zadel njen smrad. To si pa upam trditi, da ni bil nobeden leški premogar, temveč samo eden od preimenovanih boljših gospodov, ki ima tako dober nos in želodec. To moje prepričanje se mi še bolj potrjuje, ker se je poslužil v svojem uvodu nekaj klerikalnih fraz, kar dokazuje, da je moral biti nekoč sam klerikalec, ali pa je njegov oče, ali pa je imel namen študirati za kaplana, pa ni izdelal. Leški premogar bi se bil tudi podpisal, a dopisnik se je rajši skril pod žulje rudarja, ker je to pravi klerikalni način in ker se boji tistega socialističnega rekla: Delavec, oglej si dobro vsakega, študiraneža pa celo trikrat, predno mu kaj zaupaš, da ne boš goljufan,“ kar je dopisniku „Enakosti“ tako zasmrdelo, da je zabavljaj: Krušič me hoče onemogočiti na Lešah! — Ali se je treba bati svarila, če ima človek poštene namene? Zakaj torej takšno razburjenje!

Sedaj pa še nekaj pojasnil na posamezne točke: Nikakor ne mlatim leških premogarjev, da se niso udeležili Vsedelavskega zleta, pač pa pribijem, da bi se ga bil marsikateri od njih udeležil, če bi jim bil kdo pojasnil njegov pomen. Saj so vendar leški premogarji zavedni in poštenovalni. Udeležili se bodo pa gotovo tretjega. Da bi se pa ne bil mogel iz gmočnih ozirov udeležiti zleta sodrug, ki hoče biti voditelj delavstva in ima tako polna usta socializma in že nekako boljše živi kakor kakšen leški premogar, se mi pa čudno zdi, drugi takšen voditelj ima pa prav lep postranski dohodek, ki mu ga periodično donajajo premogarji. Je torej nekaj čudnega, da sta baš ona dva najbednejša proletarca cele Meziške doline, kadar je potrebno žrtvovati za vsedelavski zlet. Ej no, zlet pač ni bil kongres, torej tudi dnevnice ni bilo! — Nekoliko kratkoviden sem res in leški plot — ki ga predstavljata omenjena sodruga — je težko prodreti z očmi, da bi videl, kaj pravzaprav na tistem delata. Prepričan sem pa, da sta se zadnjič na shodu nekoliko spozabila, ko sta si šepetala: „Je že dol!“ Ali nista mislila speljati organizacijo v druge vode? Pa leški premogarji vama niso šli na lim in smola je bila, da sem se moral jaz prav takrat priključiti na shod, ko sta že mislila, da me ne bo. Da se ne bi brigal za gmočni položaj leških sodrugov, pa vedo najbolje povedati rudarji sami, kako je s to zadevo. Kar jim pa še ni znano, bom pa radi dopisnikovega izzivanja sedaj pojasnil. Evo: nikoli me ni organizacija na Lešah povabila, ali mi

naznanila, da bi se udeležil kakšne mezodne obravnave. Pač pa sem leta 1921 precej pripomogel, da se je stavka, ki je bila nepravilno vodena, vsaj še tako, tako brez poloma končala. Letošnjo stavko je pa zakrivilo nekaj oseb, ki so si domišljale, da je lahko dobiti stavko na takšen način, kakor napisati članek v „Enakosti“ in žeti občudovanje. Kolikor sem sprevidel, ni bila zadnja stavka prav nič pripravljena, strokovničar jo imenuje divjo. Vendar je obstajal dogovor, da se pred vsako tako akcijo pomenimo radi medsebojnega podpiranja! Pa se niste spomnili na to, ker sta hotela imeti dopisnika, ki sta bila gotovo duševna voditelja stavke, sama slavalok za dobljeno zmago. A rudarji so trpeli. Ali torej ni prav, da si naj rudar poprej vsakega trikrat ogleda, predno mu zaupa? Pa, cenjena dopisnika, ali me hočeta proglasiti za boga in ljudstvo nalagati, da bi jaz s svojo močjo mogel zboljšati položaj? Ali sta ga vidva? Prav je, da povzdigujeva v dopisu leško organizacijo kot najstarejšo. A dvomim, da bi imel pravico hvaliti najstarejše blago kot najboljši; tudi naš zarod ima pravico do življenja, četudi ni prišel istočasno kakor njegov oče na svet. Organizacija pa mora biti res bojno sredstvo in odločevati v njej o akcijah ter jih pokvariti ne smejo ljudje, katere delavstvo končno zamenja in se ukloni, češ, smo preslabi.

Zlomljena stavka pomeni smrt organizacije za več let. Pa o tem o priliki na shodu!

Na neko namigavanje o dolžnosti plačevanja pripomnim samo to: sram me nikakor ni, če imam kakšen dolg, sram bi me pa bilo, če bi bil dal lahko 20.000 K državnega posojila in potem javkal, da je strankin tisk predrag. Nisem bil tako srečen, da bi bil imel kdaj premoženje, a v svoji skromnosti sem žrtvoval vendar nekoliko več za socialistično hišo, kakor pa dopisnik „Enakosti“ za omenjeno posojilo. Dopisniku moram še izreči vso pohvalo, da je znal dopis ob koncu tako lepo zakrožiti s citatom nekega klerikalnega veljaka, kar daje dopisu pravo lice, dopisnika pa fotografira: Začetek in konec: klerikalna fraza, v sredi pa klerikalno zavijanje!

Vse morebitne nagrade, katere mi hočeta, če vama bo mogoče, preskrbeti od klerikalcev, hvaležno odklanjam. Dopisnik naj jih pridene v svojem imenu k hranilni vlogi državnega posojila, sam pa naj prav pridno še nadalje obiskuje klerikalno družbo, da bo čistejši od sv. Alojzija.

Če bi še kaj imeli, se le oglasite!

Möderndorfer.

Dopisi.

Iz krogov konsumskih nastavljenecv smo prejeli naslednji dopis: Bogovi v vodstvu konsumnega društva za Slovenijo so sklenili, da dajo majhen povišek na plače le onim nastavljencem, v katerih prodajalnah je visok promet, to se pravi, kjer se s prodajo na debelo tak promet lahko doseže. Nastavljenci v manjših prodajalnah so ostali na pesku. Pa gospodje tega sploh ne uvažujejo, da je baš v takih prodajalnah več dela, ker se vrši prodaja bolj na drobno in se je treba še bolj nego pri večjih prodajalnah boriti s konkurenco meščanskih trgovcev. Učenci, ki zastopajo skoro drugo moč, imajo tako sramotno plačo, da ne zadostuje niti za polovico mesečne hrane. Ubogi stariši, ki si morajo vse težko zaslužiti, poleg tega jim je pa še skrbeti za take svoje „nepreskrbljene“ otroke! Vi nastavljenci, sami ste krivi, da se vam tako godi, ker z enotnostjo bi lahko vse kaj drugega dosegli! So med nami petolizci, ki tega ne marajo razumeti, toda skrajni čas je, da se teh otresemo. Vsi za enega, eden za vse!

Med denuncianti in agenti Trb. družbe. Pod tem naslovom priobčuje „Glas svobode“ št. 21. članek, s katerim hoče člankar moje trditve, ki sem jih objavil glede rudarske stavke v „Napreju“ z dne 30. 8. t. l. št. 169. ovreči, pa ni toliko zmožen, da bi vsaj eni besedi dokazal, da je neresnična. Navedel je samo cel kup psov, kar je pač nezavednežev — pardon neodvisnežev — stara navada. V članku trdi, da imamo tajne vezi in da smo plačani. Resnica pa je, da ima 9000 delavcev javne vezi s Trb. družbo, za katere so skrajno slabo plačani. Med temi sem tudi jaz. A po vaši zaslugi so se te vezi že pred 7 tedni pretrgale, ne da bi bilo delavstvo o tem poprej sklepalo. Vem sicer, da vas resnica bode, da se zvižate kakor kača na žareči plošči, a rešile vas ne bodo niti psovke, ker delavstvo bo sodilo po delu, ne pa po psovkah, s katerimi se hočete vzdržati nad vodo. Pozivljam člankarja, naj bo drugič vsaj toliko korajžen, da ne bo streljal izza plota na odgovornost odgovornega urednika. Naj se podpiše, da bom vsaj vedel, s kakšnim lažnjivcem in lopovom imam opravka. —

Iv. Krušič.

Sodrugi, nosite vedno strankine znake, da pokažete javnosti svoje prepričanje!

Prodajam hišo primerno za eno družino in oral posestva. 45 minut od Celja ali 5 minut od postaje Petrovče. V stanovanje se kupec takoj lahko vseli.

Interesenti naj vpošljejo svoje adrese pod „Hiša-Celje-Petrovče“ na Aloma COMPANY. Ljubljana.

Če ne pošlješ naročnine, si kakor tisti, ki se hoče umoriti z gladom. Umor zakriviš nad vsemi, katerim naš tisk odpira oči.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ.)
Odgovorni urednik I. Pirc.

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.



Palma
Ne na nisko ceno

temveč na kvaliteto

morate paziti kadar kupujete gumi potpetnike. Zahtevajte od Vašega čevljarja izrečno Palma kaučuk pete in potplate.

GRATIS

Vam pošljem cenj. gospa svoje

Knjige in brošure

ki razpravljajo vsa diskretna ženska vprašanja. Cenj. gospa Vi morate brezpogojno citati moje knjige, če se hočete obvarovati skrbi in bede. Na vsa diskretna vprašanja vam odgovorim promptno in vestno. Zahtevajte takoj brošuro E in pošljite Din. 10 (ne v znamkah) za odgovor.

Med. At. Bork-to, Frankfurt a. M. Moselstraße 48.

Žika

je najboljši in najbolj zdravi nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu:

Pražarna „Žika“ d. o. o. z. Ljubljana — Rož. dol.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija

And. Jakl tovarna kož in čevljev d. d.

Prodajalna LJUBLJANA, Poljanska cesta šte. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, go-

vedjega boksa in rjave kravine.

Solidno delo!

Nizke cene!

Ljubljanska kreditna banka

CENTRALA: LJUBLJANA — Dunajska cesta.

Delniška glavica:
Din. 25.000.000.

Skupne rezerve:
nad Din. 20.000.000.

Podružnice:

Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor,
Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo,
Split, Trst.

Brzovjavni naslov:
Banka Ljubljana.

Tel. šte. 261, 415,
502, 503 in 504.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.